

quorum corpora aut aliæ reliquiæ insignes, sive cum nomine proprio, sive cum imposito, alicui Ecclesiæ a summo Pontifice etiam cum Litteris authenticis traduntur.

Quæritur utrum infallibilitas Ecclesiæ circa sanctorum canonizationem ad fidem divinam pertineat.

R. Eodem modo de hac infallibilitate judicandum est ac de infallibilitate circa facta dogmatica. De fide divina videtur Ecclesiam jus habere infallibiliter pronuntiandi in canonizationibus sanctorum; nam Ecclesia infallibilis est circa morum præcepta: canonizatio autem sanctorum ad præcepta morum pertinet, *ut in probatione observavimus*. At posito solemnī Ecclesiæ decreto de alicujus viri sanctitate, constatne fide divina hunc virum esse sanctum? Disputant inter se theologi; communius tenetur hoc factum ad fidem divinam non pertinere. Benedictus XIV, momenti utriusque opinionis scite et perite, pro more suo, libratis, sic concludit: « Videtur igitur » nobis utraque opinio in sua probabilitate relinquenda, » usquequo Sedis Apostolicæ judicium prodeat; » de Canon. l. 1, c. 45, n. 27. Valde tamen temerarius foret qui contra aliquod canonizationis decretum insurgeret. Melchior *Canus*, lib. 5, c. 5, versus finem, eum vocat temerarium, impudentem ac irreligiosum.

PARS TERTIA:

DE CAPITE ET MEMBRIS ECCLESIAE.

Dicemus 1° de capite, et 2° de membris Ecclesiæ.

CAPUT PRIMUM.

DE CAPITE ECCLESIAE.

Certum est existere supremum et invisibile caput totius Ecclesiæ visibilis, nempe Christum, *qui*, ut ait

Apostolus, Coloss. 1, 18, *est principium, primogenitus ex mortuis, ut sit in omnibus ipse primatum tenens*. Sed quæritur utrum aliud existat caput Ecclesiæ, vices Christi super terram gerens, et visibilem primatum in tota Ecclesia tenens? Si hujusmodi existat caput universale pro tota Ecclesia, alius sine dubio esse non potest quam pontifex Romanus; alius enim non est in mundo qui talem prærogativam sibi adscribere possit.

Primatus autem duplex esse potest, scilicet alius honoris et alius jurisdictionis. Primatus honoris ille est quo aliquis primum locum inter cæteros obtinet, sed absque ulla superiori potestate, qualis est, v. g., præses in cœtu deliberante ex æqualibus membris composito. Primatus jurisdictionis ille est quo aliquis non solum in cœtu primum locum obtinet, sed reipsa aliis superior constituitur et supremam habet potestatem.

Primatus potest iterum vel esse tantum juris ecclesiastici, ut in archiepiscopis, primatibus et patriarchis; vel juris divini, si ab ipso Christo fuerit institutus. Schismatici et hæretici non ægre concederent pontifici Romano quemdam honoris primatum, vel etiam admitterent illum superiorem aliquam olim habuisse jurisdictionis potestatem, sed tantum juris ecclesiastici, quam deinceps Ecclesia ab eo auferre potuit. Ita sentiunt Græci, qui pontifici Romano subjecti fuerunt usque ad tempora patriarchæ Photii, circa annum 887. Catholici vero unanimiter contendunt Romanum pontificem semper habuisse jure divino primatum, non tantum honoris, sed jurisdictionis, in tota Ecclesia. Ut ergo ad ipsa rerum exordia ascendamus, examinabimus 1° an Christus concesserit Petro præminentiam auctoritatis supra alios Apostolos, et 2° an illa præminentia ad episcopum Romanum integra transierit. Hinc in quatuor articulos præsens caput dividemus: 1us erit de primatu B. Petri; 2us de primatu Romani pontificis; 3us de ejusdem monarchia, et 4us de consecrariis ejus primatus.

ARTICULUS PRIMUS.

DE PRIMATU B. PETRI.

In odium Romani pontificis audacter negaverunt protestantes Christum aliquam concessisse B. Petro auctoritatem supra alios Apostolos : unde inferunt episcopum Romanum nihil supra alios episcopos ratione suæ sedis habere. Quidam alii novatores, quorum fit mentio apud *Tournely*, prætenderunt æqualem collatam fuisse potestatem Petro et Paulo. Contra quos omnes sit

PROPOSITIO.

Beatus Petrus accepit a Christo præminentiam auctoritatis supra omnes alios Apostolos.

Prob. 1º ex Scriptura sacra. Ex. S. Joan. i, 41, Andreas primus viderat Jesum ; venit ad fratrem suum Simonem, et dixit illi : *Invenimus Messiam... Et adduxit eum ad Jesum. Intuitus autem eum Jesus, dixit : Tu es Simon filius Jona, tu vocaberis Cephas, quod interpretatur Petrus.* Apud Matth. xvi, congregatos Apostolos simul interrogaverat Christus dicens, *ꝯ. 15 : Vos autem, quem me esse dicitis ? Respondit Petrus, ꝯ. 16 : Tu es Christus, Filius Dei vivi... ꝯ. 18 : Et ego dico tibi, quia tu es Petrus, et super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam... et tibi dabo claves regni cælorum ; et quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum,* etc. Unde sic : Fundamentum ædificii aliquem constituere, claves regni illi dare, sunt voces metaphoricæ collationem auctoritatis et regiminis significantes ; atqui vi illarum locutionum Petrus constituitur fundamentum Ecclesiæ et illius claves accipit. Si utraque hæc præmissa demonstraretur vera, certa erit propositio nostra : atqui utraque hæc præmissa ex præcedentibus textibus demonstratur vera.

1º *Major.* Fundamentum in ædificio est sicut caput in

corpore, rector in civitate, dux in exercitu, etc. Claves semper fuerunt symbolum auctoritatis et dominii ; qui habet jure claves alicujus ædificii, illius est dominus ; qui domum suam vendit, eam tradidisse censetur quando claves ejus remisit ; claves urbis traduntur in subjectionis testimonium, etc. Ergo.

2º *Minor similiter demonstratur vera,* id est, vi illarum locutionum Petrus constituitur fundamentum Ecclesiæ et claves ejus accipit. Fundamentum Ecclesiæ constituitur, quidquid contra pueriliter dicat Calvinus, Institut. l. 4, c. 6, n. 6 ; Christus enim dicit : *Et ego dico tibi, quia tu es Petrus, et super hanc petram,* etc. Porro totus ille textus prima fronte et naturali sensu de persona Petri intelligitur : pronomen istud *hanc* manifeste ostendit vocem *petram* ad Petrum immediate antecedentem referendam esse. In lingua hebraica, chaldaica et syriaca non est mutatio generis, sed idem habetur ac si diceretur : *Tu es lapis, et super hunc lapidem,* etc. *Cephas* enim lapidem et petram significat, eandem significationem habent voces græcæ *πετρος, πετρα* : interpres bis statim vertens *Cephas*, equidem vocem bis repetere noluit ; masculinam pro designando homine elegit, femininam vero ad fundamentum Ecclesiæ metaphorice exprimendum usurpavit : duo igitur hæc verba, *hanc petram*, de ipso B. Petro intelligenda sunt. Ergo.

Claves Ecclesiæ accipit. Soli namque Petro Christus dixit : *Tibi dabo claves regni cælorum ;* statim addidit : *Quodcumque ligaveris super terram, erit ligatum et in cælis,* etc. Ex toto contextu patet Christum quamdam prærogativam B. Petro concedere voluisse, in præmium insignis confessionis qua præ cæteris exclamaverat : *Tu es Christus, Filius Dei vivi* : nomen ejus *Simonem* jam antea mutaverat in *Cepham*, profecto non sine mysterio et intentione : ergo, etc. ; aliunde, etc. Ergo.

S. Joan. xxi, 15 : *Dicit Simoni Petro Jesus : Simon Joannis, diligis me plus his ? dicit ei : Etiam, Domine, tu scis quia amo te. Dicit ei : Pasce agnos meos. Dicit ei iterum : Simon Joannis, diligis me ? ait illi : Etiam, Domi-*

ne, tu scis quia amo te. Dicit ei : *Pasce agnos meos. Dicit ei tertio : Simon Joannis, amas me? Contristatus est Petrus quia dixit ei tertio, Amas me? et dixit ei : Domine, tu omnia nosti : tu scis quia amo te. Dixit ei : Pasce oves meas.* Unde sic : Ut ex illo textu merito concludatur beatum Petrum eminentem potestatem jurisdictionis accepisse a Christo, duo sufficiunt, scilicet, ut per *agnos et oves* omnes intelligi debeant fideles, et vox *pasce* veram exprimat jurisdictionem : atqui hæc duo constant. 1° Per *agnos et oves* omnes intelligi debent fideles, pluries enim Christus se designat tanquam pastorem, et Ecclesiam velut ovile : unus est Christus, igitur unus pastor et unum ovile : ergo 1° omnes fideles sunt oves Christi. 2° Vox *pasce* veram exprimit jurisdictionem, et idem est ac si diceretur : Rege, duc, gubernare ; talis est enim naturalis sensus vocis Græcæ ποιμαίνω ; et insuper eo sensu vox *pasce* sumitur, quoties ad populum applicatur : v. g. II Reg. v, 2, sic inducitur Deus loquens ad David : *Tu pascas populum meum Israel, et tu eris dux super Israel.* Ps. LXXVII, 71 : *Et elegit David servum suum pascere Jacob servum suum, et Israel hæreditatem suam.* Certe in his casibus vox *pascere* significat regere, ducere, gubernare ; sic et quando Jesus dixit Petro : *Pasce agnos meos : pasce oves meas ;* ergo, etc. ; aliunde, etc. Ergo. Unde illustrissimus Bossuet, *Sermon sur l'unité de l'Eglise, 1er point* : « C'est à Pierre qu'il est ordonné, premièrement, d'aimer plus que tous les autres Apôtres, et ensuite de paître et gouverner et les agneaux et les brebis, et les petits et les mères, et les pasteurs mêmes : pasteurs à l'égard des peuples, et brebis à l'égard de Pierre, ils honorent en lui Jésus-Christ. »

Petrus in Evangeliiis et in Actibus Apostolorum semper nominatur primus. Matth. x, 2 : *Duodecim autem Apostolorum nomina sunt hæc : primus Simon, qui dicitur Petrus, et Andreas frater ejus.* Ibidem, xvii, 1 : *Assumit Jesus Petrum et Jacobum, etc.* Marc. iii, 16 ; ix, 1 ; xiv, 33, et xvi, 7. Luc. vi, 14 ; viii, 45 et 51 ; ix, 20, et xxii, 8. Joan. xxi, 2. Act. 1, 13 ; ii, 37 ; iii, 1. Petrus aliquando

velut dux aliorum designatur : *Petrus vero et qui cum illo erant,* Luc. ix, 32. In congregatione Apostolorum primus loquitur : *Exurgens Petrus in medio fratrum, dixit...* Act. i, 15. *Stans autem Petrus cum undecim, levavit vocem suam,* Act. ii, 14. *Respondens autem Petrus et Apostoli, dixerunt, etc.* Act. v, 29. In concilio Jerusalem, *Surgens Petrus, dixit ad eos, etc.* Act. xv, 7. B. Paulus ad fidem recens conversus, Jerosolymam proficiscitur, et quamvis plures tunc ibi degerent Apostoli, causam sui itineris sic indicat, Gal. i, 18 : *Veni Jerosolymam videre Petrum, et mansi apud eum diebus quindecim.* Impossibile est B. Petrum casu fortuito et sine causa primum locum sic constanter obtinuisse : atqui alia causa insignis hujus distinctionis assignari non potest præter primatum auctoritatis ; non erat enim major ætate, nec primus vocatus, sed Andreas, frater ejus, ætate provecior, juxta omnes SS. Patres, primus fuit vocatus, Joan. i, 40 ; Petrus non erat *ille discipulus quem diligebat Jesus* ; nulla ratione constat illum præ cæteris virtutibus et sanctitate fuisse præditum : constat e contra illum solum jurando et blasphemando Christum negasse. Ergo.

Prob. 2° SS. Patribus. Euseb. In Chron. ad an. 44 : « Petrus Apostolus, natione Galilæus et Christianorum » pontifex primus. » Non dicit illum esse Romanorum, sed Christianorum pontificem ; vocat e contra Jacobum Jerosolymorum pontificem. S. Basilius, Serm. de Peccato, sic de Petro loquitur : « Ille Petrus omnibus discipulis prælatus, cui majora data quam aliis sunt testimonia, qui prædicatus est beatus, cui claves regni cælorum conceditæ sunt. »

S. Epiph., Hæres. 51, dicit de Christo : « Petrum discipulorum suorum principem elegit. »

S. Ambrosius, in cap. xii Epist. II ad Cor. : « Primatum non accepit Andreas, sed Petrus. »

S. Aug. Serm. 76 : « Ipse enim Petrus in Apostolorum ordine primus, in Christi amore promptissimus, sæpe unus respondit pro omnibus. »

Multi alii citari possent textus Patrum, tum Græcorum, tum Latinorum, præsertim S. Hieronymi, S. Leonis, etc. Insuper speciale institutum est festum universale in memoriam cathedræ B. Petri, et illius festi institutio usque ad prima Ecclesiæ sæcula ascendit, ut videre est apud *Godescard*, ad diem 18 januarii : at nusquam tale festum fuit institutum in memoriam et honorem cathedræ aliorum Apostolorum. Vide etiam *Foggini, de Romano divi Petri Itinere et Episcopatu*. Ergo.

Solvuntur objectiones.

Obj. 1°. Plures SS. Patres referunt hæc verba *et super hanc petram*, non ad Petrum, sed ad Christum, vel ad fideles, vel ad ipsam B. Petri confessionem de divinitate Christi : ergo falsum est Ecclesiam super Petrum esse fundatam.

R. Nego conseq. 1° Enim pauci SS. Patres prædictum textum in sensu nostro, qui est obvius et naturalis, non intelligunt. 2° Communiter qui alium sensum dictis verbis, *super hanc petram*, pro abundantia rationum assignant, sensum nostrum non excludunt; illum e contra tanquam primum et genuinum tradunt, et simul alium per allegoriam inveniunt. Ergo.

Inst. 1°. Matth. xix, 28, Christus dicit ad omnes Apostolos : *Sedebitis et vos super sedes duodecim, judicantes duodecim tribus Israel*. B. Paulus ait, loquens ad fideles, Eph. ii, 20 : *Superædificati super fundamentum Apostolorum et Prophetarum ipso summo angulari lapide Christo Jesu*. Apoc. xxi, 14, Apostoli dicuntur *duodecim fundamenta*, silicet murorum Ecclesiæ : ergo duodecim Apostoli perfecte fuerunt æquales.

R. Nego conseq. Nam in his textibus de potestate respectiva Apostolorum non agitur, sed de eorum virtutibus, meritis et præmiis, vel de eorum dignitate et ministerio, quatenus collective spectantur.

Sic 1° quando Christus dicit ad eos : *Sedebitis et vos super sedes duodecim*, etc., de potestate eorum in Eccle-

sia non loquitur, sed de eorum statu in cælo; sic enim se habet integer textus : *Amen dico vobis, quod vos qui secuti estis me, in regeneratione, cum sederit Filius hominis in sede majestatis suæ, sedebitis et vos*, etc.; hæc igitur verba ad rem non pertinent.

2° B. Paulus declarat fideles esse fundatos et ædificatos super Apostolos, super Prophetas et super Christum : non eodem modo tamen Prophetæ se habent respectu Ecclesiæ ac Apostoli, nec Apostoli eodem modo ac Christus, nec omnes Prophetæ eodem modo Christum prædixerunt. Ergo pariter, licet Ecclesia sit fundata super omnes Apostolos, non sequitur omnes æquali jurisdictione pollere.

3° Idem dicendum est de textu Apocalypsis. Duodecim Apostoli appellantur fundamentum murorum Ecclesiæ vel potius Jerusalem cælestis, comparantur lapidibus pretiosis; sed inter lapides pretiosos alii aliis valde superiores sunt. Similiter ergo et Apostoli diversam habere possunt auctoritatem.

Inst. 2°. Apostoli inter se disputabant *quis eorum major esset*, Luc. xxii, 24; Christus vero eos redarguebat his verbis : *Reges gentium dominantur eorum :..... vos autem non sic..* Atqui non ita disputassent, nec Christus eos sic redarguisset, si unus caput aliorum constitutus fuisset : ergo.

R. Nego min. Nam 1° Apostoli erant adhuc rudes et valde imperfecti, ut patet ex ipsismet Christi objurgationibus; non mirum est ergo si adhuc disputarent : imo ipsa prærogativa Petro promissa occasionem disputandi forte præbebat; poterat enim Petrus verba Christi in sui gratiam invocare, Joannes amorem et prædilectionem Domini allegare, Andreas quod natu major esset et prior vocatus; alii, ut Jacobus, quod essent cognati Domini. Ergo.

2° Increpatio Christi ad Apostolos, inter se sic vane disputantes, non significat nullam futuram esse inter eos hierarchiam nullumque primatum; nam, eo ipso nulla existere debuisset potestas ecclesiastica nullique pasto-

res : siquidem pastores esse non possunt quin fidelibus sint superiores et aliquo modo eis dominantur. Id unum ergo significare voluit Christus, scilicet, suos ipsius ministros dominari non debere cum fastu et ostentatione, nec subditis terrorem incutere, sed potius fiduciam et amorem sibi conciliare, humilitatem, mansuetudinem et charitatem in usu suæ potestatis semper demonstrare. Et vero Christus ibidem addit : *Sed qui major est in vobis, fiat sicut minor; qui præcessor est, sicut ministrator* : supponit ergo aliquem superioritatis gradum inter eos existere aut existiturum esse. Ergo.

Obj. 2º. B. Petrus, 1 Epist. v, 2, sic habet : *Pascite qui in vobis est gregem Dei* : et S. Cyprianus, de Unitate Eccl. « Episcopatus unus est, cujus a singulis in solidum pars » tenetur. » Ergo Petrus nihil habuit plus quam cæteri Apostoli.

R. Nego conseq. Quando enim primatum B. Petri astruimus, non contendimus hunc Apostolum esse unicum pastorem, nec dicimus aliorum pastorum, Apostolorum et episcoporum auctoritatem ab eo solo derivare : id unum affirmamus, nempe Petrum ea præditum esse pascendi et regendi potestate qua cæteros pastores antecellat, eosque ex divina institutione subditos habeat. Atqui, hoc posito, textus objecti nobis minime nocent : non prior; ex eo quod enim alii jure divino præponantur ut populos pascant, non sequitur Petrum non fuisse constitutum eorum superiorem, et specialem non accepisse auctoritatem cunctos generaliter pascendi et populos et pastores. Non posterior; nam idem S. Cyprianus, eodem libro, majorem S. Petri auctoritatem his verbis profitetur : « Super » illum (Petrum) unum Christus ædificat Ecclesiam » suam, et illi pascendas mandat oves suas. » Deinde postquam dixit parem auctoritatem omnibus Apostolis sensu modo exposito datam fuisse, statim subjungit : « Tamen ut unitatem manifestaret, unitatis ejusdem » originem ab uno incipientem sua auctoritate disposuit. » Si ergo episcopatus sit unus, id intelligendum est de unitate finis quem omnes episcopi sibi proponere

debent, de unitate functionum quas omnes pariter exercere debent, de dignitate episcopali quam omnes æqualiter possident; non vero de unitate auctoritatis, eo sensu quod unus aliis superior non existat.

Obj. 3º. Act. viii, 14, Petrus ab aliis Apostolis Samariam mittitur; ibid. xi, 2, a fratribus objurgatur, et, Gal. ii, 11, a Paulo corripitur : atqui superior ab inferiore non mittitur, non objurgatur, non corripitur : ergo.

Nego min. et resp. ad primum : Miserunt quidem Apostoli Petrum et Joannem, sed ibi agitur de missione quæ fit ex deliberatione et per preces, non vero de missione ex auctoritate et per mandatum : porro ejusmodi missio prærogativis Petri non nocet. Sæpissime primi magistratus qui veram habent auctoritatem super omnes, tanquam legati a civibus eliguntur et ad regem mittuntur; Ismael, summus sacerdos, a Judæis missus est Romam ad Neronem, Joseph. Ant. lib. 20, c. 7. Ergo.

Ad duo posteriora : una est objurgationis species quæ a superiore tantum fieri potest, nempe quando fit per modum castigationis; sed alia est objurgatio fraternitatis quæ fit per modum admonitionis : hæc posterior est quidam charitatis actus quo quis, salutem proximi providens, non solum æqualem, verum et superiorem monere ac quodam modo objurgare vel corripere potest : at hujusmodi fuerunt objurgationes fratrum et correptio Pauli erga Petrum. Ergo.

Obj. 4º. II Cor. xii, 11, B. Paulus ait : *Nihil minus fui ab iis qui sunt supra modum Apostoli.* Dixerat, xi, 28, sibi commissam fuisse sollicitudinem omnium ecclesiarum. Gal. ii, 7, dicit sibi creditum esse evangelium præputii, sicut et Petro circumcisionis : atqui hæc verba demonstrant æqualitatem inter Petrum et Paulum existisse. Ergo.

R. Nego min. Et ad primum respondeo B. Paulum, in citato loco, cum Petro se non conferre, sed ministerium suum cum ministerio Apostolorum æquiparare; declarat enim se divinitus a Christo fuisse immediate missum,

doctum, et Apostolica potestate donatum, non secus ac cæteri discipuli. Ergo.

Ad secundum : non ait Apostolus curam omnium animarum sibi commissam fuisse ; bene vero omnium ecclesiarum sollicitudine se gravari : sed hæc sollicitudo potuit esse meræ charitatis, non vero ministerii. Præterea, illa sollicitudo intelligi potest de cunctis ecclesiis ab ipso fundatis ; erant enim sat numerosæ, ut hyperbolice merito diceret se gravari *omnium ecclesiarum* sollicitudine. Insuper omnes Apostoli collective sumpti omnium ecclesiarum curam habebant ; unde Joannes, Jacobus et Judas ad omnes ecclesias scripserunt : similiter ergo B. Paulus dicere potuit omnium ecclesiarum sollicitudine se gravari, licet parem non habuerit potestatem cum Petro.

Ad tertium : B. Paulus ait sibi creditum fuisse evangelium præputii, id est gentium, et B. Petro evangelium circumcisionis, seu Judæorum : at inde non sequitur Petrum Judæis tantum, et Paulum solummodo gentibus prædicare debuisse ; nam B. Petrus Cornelium gentilem totamque ejus domum convertit ad Christum et baptizavit, Act. x. Paulus autem Judæis primum verbum Dei annuntiabat, deinde convertebatur ad gentes, Act. xiii, 46 : ergo de speciali quadam missione agitur et de particulari destinatione divina Providentiæ, quæ ad hierarchicum ordinem minimè pertinebat : sic S. Vincentius a Paulo specialiter dicitur evangelizasse pauperes, et eorum Apostolus vocatur : attamen non tantum pauperes evangelizabat et docebat : ergo *a pari*, etc.

Inst. Plures sancti Patres docent Paulum æqualem esse B. Petro, et ipsius fratrem. Ergo.

R. Dist. ant. Plures sancti Patres docent Paulum æqualem esse Petro ratione vocationis, laborum, martyrii, fructuum copiam, meriti ac gloriæ, *conc.* ; ratione dignitatis et potestatis, *nego ant.* Itaque non diffitemur plures sanctos Patres B. Paulum aliquoties cum B. Petro comparasse et æqualem fecisse, sed sensu modo exposito, quod absque dubio fieri potest ; at negamus sanctos Patres

illum cum Petro comparasse ratione dignitatis et auctoritatis ; nullus enim pro hac opinione affertur textus clarus et expressus, dum multi, e contra, proferuntur in quibus suprema B. Petri auctoritas clare exprimitur ; et insuper singularis ille primatus tot et tantis argumentis demonstratur, tam constanti traditione firmatur, ut pauca quædam sanctorum Patrum verba illud dogma subvertere nequeant. Ergo.

Romani pontifices sua decreta suasque constitutiones nomine beatorum Petri et Pauli tradunt, eaque auctoritate utriusque Apostoli obfirmant. Verum doctrina sanctæ sedis Romanæ satis nota est ut illæ locutiones benigna interpretatione intelligi debeant ; certum est enim illos Pontifices nunquam ambos Apostolos tanquam pares ratione auctoritatis et jurisdictionis habuisse : quando igitur nomine utriusque agunt, id intelligendum est de invocatione ac de patrocinio. Ergo.

ARTICULUS SECUNDUS.

DE PRIMATU ROMANI PONTIFICIS.

Nonnulli protestantes asseruerunt B. Petrum Roman non venisse, nec proinde suam sedem ibi habuisse, aut saltem ibi sedem adhuc occupantem non obiisse : inde concludunt Romanum pontificem B. Petri successorem non esse. Alii vero protestantes et Græci schismatici fatentur quidem Petrum sedem suam Roman ab Antiochia transtulisse, ibi eam occupantem mortuum esse, et Romanum pontificem legitimum successorem habuisse : at simul contendunt illum nullam auctoritatem jure divino super alios episcopos habere ; et, si quam olim exercuerit, hanc ex Ecclesiæ concessione, seu ex conciliis obtinuisse. Contra hos et illos duæ erunt propositiones.

Notandum est quod, etiamsi præeminentia pontificis Romani fuisset tantum juris ecclesiastici, nihilominus schismatici essent Græci ; nam sua auctoritate privata hanc prærogativam a summo Pontifice auferre non po-

tuissent, et tamen nullum citari potest concilium generale quo hæc prærogativa fuerit abolita. Ergo.

PROPOSITIO PRIMA.

Beatus Petrus sedem suam transtulit Romam, et ibi eam tenens mortuus est.

Prob. Illud pro certo tenendum est quod constanti traditione per quindecim sæcula unanimiter fuit creditum; alioquin nihil esset credendum in historia: atqui per quindecim sæcula constanter et unanimiter creditum est B. Petrum venisse Romam, sedem suam in hac civitate fixisse, et ibi eam occupantem mortuum esse. Ad astruendam ultimam hanc propositionem, innumera citari possent testimonia, tum SS. Patrum, tum auctorum ecclesiasticorum; et nullum aliud testimonium eis positive adversatur. In primis consuli possunt Baronius, Bellarminus, Foggini, etc.; Billuart, de *Regulis fidei*, Diss. 4 de summo Pontifice. Ergo.

Præterea, illud factum rejici non potest quod necessario conjunctum est cum inconcussis monumentis: atqui factum modo a nobis expositum cum inconcussis monumentis essentialiter jungitur; sepulcrum enim B. Petri ostenditur Romæ, reliquiæ ejus summo honore venerantur, ad eas frequenti concursu adeunt fideles ex cunctis orbis partibus; Urbs illa ideo dicitur sancta; apud eam dicuntur esse limina Apostolorum, ejus Pontifex semper habitus est ut legitimus beati Petri successor: atqui hæc omnia sic institui et perpetuo tradi non potuerunt quin reipsa Petrus venerit Romam, et ibi sedem episcopalem tenens mortuus fuerit: ergo.

Multi citantur protestantes qui suis suffragiis hanc propositionem plenissime confirmant. Sic, inter alios, Pears n, episcopus Anglus, Grotius, Usserius, Hammandus, Blondel, Scaliger, Casaubon, Du Moulin, Petit, Basnage, etc.

Obj. Assignari non potest tempus quo B. Petrus venerit Romam, nullam mentionem de itinere ejus facit S. Lucas in Actibus Apostolorum; ipsum ne nominat quidem B. Paulus in Epistola ad Romanos: ergo non constat eum venisse Romam ibique mortuum esse.

R. Nego conseq. Nam 1º multa sunt facta quæ a nemine in dubium revocantur, et quorum tamen dies et annus præcise assignari non possunt: talis est mors Christi, de qua sane nemo dubitare potest, et cujus tamen epocha non est omnino certa.

2º Multa non levia omisit S. Lucas in Actibus Apostolorum, v. g. reprehensionem Petri a Paulo circa legalia, et iter B. Pauli Jerosolymam ad videndum Petrum.

3º B. Paulus in Epistola ad Hebræos de Jacobo episcopo Hierosolymitano non loquitur, nec de Timotheo episcopo Ephesino in Epistola ad Ephesios; attamen nemo inde concludit Jacobum non fuisse Jerusalem, nec Timotheum Ephesi: ergo, a pari, ex eo quod de Petro in Epistola ad Romanos non loquatur, male inferretur eum istius Urbis episcopum tunc non fuisse.

Aliunde, eo tempore quo Paulus ad Romanos scribebat, anno æræ vulgaris 57, Petrus, juxta plures, non erat Romæ, quia omnes Judæi et cum illis christiani, anno Claudii nono, inde expulsi fuerant: Petrus vero tunc in Oriente versabatur, Jerosolymam petiit, ibique primum concilium celebravit prout in cap. xv Act. describitur. Mortuo Claudio, rediit Romam, et in hac civitate anno Neronis ultimo, æræ nostræ 67, una cum Paulo ab Oriente adducto, martyrio coronatus est. Post ascensionem Domini, quatuor annos manserat Jerusalem, quarto anno venerat Antiochiam et ibi suam sedem instituerat; inde profectus diversas regiones evangelizans peragraverat, scilicet Asiam Minorem, Galatiam, Pontum, Cappadociam, etc. Quinto circiter anno a sede sua Antiochiæ instituta, redierat Jerusalem, ubi ab Herode in carcerem conjectus, ministerio angeli liberatus fuerat, Act. vii, statim venerat Romam et ibi sedem suam fixerat, anno Claudii 2,

Christi vero 42. Sic per viginti quinque annos circiter Romanam rexit Ecclesiam ab ipso fundatam.

Unde concludendum est Romanum pontificem legitimum esse B. Petri successorem : igitur, si eminentes illius Apostoli prærogativæ ad aliquem transmitti debuerunt, solus pontifex Romanus eas sibi vindicare potest. Itaque sit

PROPOSITIO SECUNDA.

Romanus pontifex, tanquam beati Petri successor, primum honoris et jurisdictionis habet jure divino in tota Ecclesia.

Prob. Scriptura sacra, traditione, praxi Ecclesiæ, rationibus theologicis et diversis testimoniis protestantium.

Primo, Scriptura sacra. Demonstravimus enim ex Scriptura sacra beatum Petrum primum supra alios Apostolos a Christo accepisse. Unde sic argumentari licet : Ut constet pontificem Romanum primum jurisdictionis seu auctoritatis supra alios episcopos jure divino in tota Ecclesia habere, duo requiruntur et sufficiunt, scilicet : 1º quod B. Petrus successorem in suo primatu habere debuerit; 2º quod pontifex Romanus hunc B. Petri primum solus habere possit : atqui hæc duo certa sunt.

1º *B. Petrus successorem in primatu habere debuit.* Prærogativæ enim a Christo pro Ecclesia institutæ, tamdiu existere debent quamdiu permanebit Ecclesia : atqui primatus beati Petri a Christo fuit institutus, non pro Petro, sed pro Ecclesia; ad illius enim constitutionem evidenter pertinet : *Tu es Petrus, inquit ipse Christus, et super hanc petram ædificabo Ecclesiam meam, etc. Pascite agnos meos, pascite oves meas, etc.* Ecclesia autem nunquam suo fundamento carere potest; oves Christi semper ducendæ et pascendæ sunt : divinæ ergo illæ

B. Petri prærogativæ perire non potuerunt, sed perseverare debuerunt : atqui perseverare non potuerunt nisi ad successorem transmitterentur : ergo.

2º *Solus pontifex Romanus primum B. Petri habere potest.* Nullus enim alius gloriari potest se talem habere prærogativam. Præterea B. Petrus mortuus est Romæ, sedem episcopalem hujus urbis tenens : solus ergo ipsius successor in hac sede episcopali ejusdem primatum habere potest, vel illius successor nullam haberet sedem : ergo 2º, etc.; aliunde, etc. Ergo.

Secundo, traditione. Merito enim concluditur ex traditione constare pontificem Romanum, tanquam B. Petri successorem, primum jurisdictionis in tota Ecclesia habere, si continua existat series testimoniorum et conciliorum et Patrum in favorem hujus assertionis : atqui continua existit series testimoniorum et conciliorum et Patrum in gratiam hujus assertionis, ut unicuique historiam ecclesiasticam attente legenti patet. Ex innumeris quæ citari possent et quæ, præter auctores modo citatos, apud *Tournely, Régnier, Jacques, etc.*, referuntur, quædam tantum testimonia seligemus.

1º *Ex conciliis.* I Nicænum, generale I : « Ecclesia Romana semper habuit primum. » *Labbe, t. II.*

Constantinop. I, generale II : Patres hujus concilii in epistola communi ad S. Damasum aiunt : « Quoniam vos... » nos velut membra propria accersivistis... » et infra, « Constantinopolim conveneramus mandato litterarum » superiori anno a vestra reverentia.... missarum. » Agnoscunt igitur S. Damasum ut suum caput, ut auctoritate in ipsos præditum. *Labbe, t. II, col. 961.*

Ephes. generale III, actio 3 : « S. Petrus, Apostolorum princeps et caput, Ecclesiæ catholicæ fundamentum, a D. N. J. C.... claves regni accepit, solvendique » ac ligandi peccata potestas ipsi data est, qui ad hoc usque tempus et semper in suis successoribus vivit et » judicium exercet. » *Id. t. III.*

Chalcedonense, generale IV, cujus patres ad S. Leonem scribentes, aiunt : « Rogamus igitur, tuis decretis nos-

» trum honora iudicium, et sicut nos capiti et bonis ad-
 » jecimus consonantiam, sic et summitas tua filiis quod
 » decet adimpleat. » *Labbe, t. IV.*

Concil. Florentinum, in quo Græci cum Latinis sede-
 » bant, sic habet : « Definimus sanctam Sedem Apostoli-
 » cam et Romanum pontificem in universum orbem te-
 » nere primatum, et successorem esse B. Petri principis
 » Apostolorum, verum Christi vicarium, totiusque Ec-
 » clesiae caput, etc. » *Id. t. XIII.*

Concil. Trident. sess. 14, cap. 7 : « Pontifices maximi,
 » pro suprema potestate sibi in Ecclesia universa tradi-
 » ta, causas aliquas criminum graviore suo potuerunt
 » peculiari iudicio reservare. »

2° *Ex SS. Patribus.* S. Irenæus, lib. 3 contra Hæres.
 c. 3, n. 2, dicit, ad Ecclesiam Romanam, *propter potio-
 rem principalitatem*, omnem necesse esse convenire Ec-
 clesiam.

S. Athan. ad Felicem, Romanum pontificem, scribit :
 » Ob id vos prædecessoresque vestros... in summitate
 » arcæ constituit (Christus), omniumque Ecclesiarum
 » curam habere voluit, ut nobis succurratis. » Idem ha-
 » bent S. Basilius, Epist. 32; S. Cyril. Alex. lib. de The-
 » sauro; Theoderetus, Epist. ad S. Leonem.

S. Cyprianus, Epist. 53 : « Navigare audent, et ad
 » Petri cathedram atque ad Ecclesiam principalem, unde
 » unitas sacerdotalis exorta est..., litteras ferre. »

S. Aug. Epist. 43, alias 162 : « In Romana Ecclesia
 » semper Apostolicæ cathedræ viguit auctoritas. »

S. Hieronymus, Epist. 14 ad Damasum papam : « Ego
 » nullum primum nisi Christum sequens, beatitudini
 » tuæ, id est, cathedræ Petri communionem consocior....
 » Quicumque tecum non colligit, spargit, hoc est, qui
 » Christi non est, Antichristi est. » Ergo, etc.

Tertio, praxi Ecclesiae. Ille jure divino primatum
 habet jurisdictionis qui omnibus retro sæculis jure sibi
 proprio concilia œcumenica convocavit, illis per se aut
 per legatos præfuit, eorum decreta confirmavit et exe-
 cutioni mandari jussit, ab eorum canonibus dispensavit ;

qui ex toto orbe christiano circa fidem et mores frequen-
 ter consultus, doctrinæ statuta pro universa Ecclesia
 constituit ; ad quem undique majores delatæ sunt causæ ;
 qui, ex cunctis mundi partibus, in gravissimis causis
 episcoporum, archiepiscoporum et etiam patriarcharum
 tam Orientis quam Occidentis, innumeras appellationes
 suscepit : atqui pontifex Romanus hæc omnia jure pro-
 prio semper præstitit. Ergo 3°.

Quarto, rationibus theologicis. 1° Vera Ecclesia habere
 debet principium unitatis regiminis, *ex probatis* ; atqui
 Ecclesia Romana, quæ est vera Ecclesia, *ut demonstra-
 vimus*, principium unitatis regiminis non haberet, si
 primatus jurisdictionis summi Pontificis rejiceretur ;
 tunc enim nullus esset cui omnes subijci tenerentur.

2° Ecclesia est ovile, regnum, corpus, etc. ; in ovili autem
 debet esse pastor, rex in regno, caput in corpore : ergo.

*Quinto, diversis testimoniis celeberrimorum protestan-
 tium.* Melancthon apud Bossuet, *Histoire des Varia-
 tions*, l. 5, n. 24 : « Nos gens demeurent d'accord que la
 » police ecclésiastique où l'on reconnoît des évêques su-
 » périeurs de plusieurs églises, et l'évêque de Rome su-
 » périeur à tous les évêques, est permise... Ainsi, il n'y
 » a point de contestation sur la supériorité du Pape et
 » sur l'autorité des évêques, et tant le Pape que les évê-
 » ques peuvent aisément conserver cette autorité ; car il
 » faut à l'Église des conducteurs pour maintenir l'ordre,
 » pour avoir l'œil sur ceux qui sont appelés au ministère
 » ecclésiastique et sur la doctrine des prêtres, et pour
 » exercer les jugements ecclésiastiques : de sorte que
 » s'il n'y avait point de tels évêques, il en faudrait faire.
 » La monarchie du Pape servirait aussi beaucoup à
 » conserver entre plusieurs nations le consentement
 » dans la doctrine : ainsi on s'accorderait facilement sur
 » la supériorité du Pape, si on était d'accord sur tout le
 » reste. »

Leibnitz apud *de Starck* sic habet : « Comme Dieu est
 » le Dieu de l'ordre, et comme il est de droit divin que le
 » corps d'une seule Église catholique et Apostolique soit